

ΤΟ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Τμήμα 11^ο Τριμελές

Επίσημο
13/06/2023
G. K. KASAPIDAKI

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 26 Σεπτεμβρίου 2022, με δικαστές τους: Δήμητρα Κοσκερίδου, Πρόεδρο Εφετών Δ.Δ., Βασιλική Μπούρα και Ηλία Σαπουνά (Εισηγητή), Εφέτες Δ.Δ., και γραμματέα την Γεωργία Κώστα, δικαστική υπάλληλο,

για να δικάσει τη, με αρ. κατ. ΕΦ125/17.1.2022, έφεση,

του νομικού προσώπου δημόσιου δικαίου (ν.π.δ.δ.) με την επωνυμία «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης» (ε - Ε.Φ.Κ.Α.), ως καθολικού διαδόχου του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης - Τομέα Ασφάλισης Νομικών (Τ.Α.Ν.) του ν.π.δ.δ. με την επωνυμία «Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολουμένων» (Ε.Τ.Α.Α.) το οποίο εδρεύει στην Αθήνα και παραστάθηκε με την πληρεξούσια δικηγόρο Αικατερίνη Σιγάλα, η οποία ανακάλεσε την κατατεθείσα στην Γραμματεία του Δικαστηρίου από 14.9.2022 έγγραφη δήλωσή της του άρθρου 133 παρ. 2 εδ. β' του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας,

κατά του Δημητρίου Αθηναίου του Ιωάννη, κατοίκου Αγίας Παρασκευής Αττικής, ο οποίος παραστάθηκε αυτοπροσώπως, και

κατά της 116012021 οριστικής απόφασης του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών.

Το Δικαστήριο, μετά τη συνεδρίαση, συνήλθε σε διάσκεψη.

Η κρίση του είναι η εξής:

1. Επειδή, με την κρινόμενη έφεση, για την άσκηση της οποίας δεν οφείλεται κατά νόμο (άρθρο 285 παρ. 2 εδ. ζ' του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, άρθρο 28 παρ. 4 του ν. 2579/1998 και άρθρο 62 παρ. 3 περ. θ' του

ν. 4387/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 31 παρ. 2 του ν. 4445/2016) η καταβολή παραβόλου, ζητείται, παραδεκτώς, η εξαφάνιση της 11601/2021 οριστικής απόφασης του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών (Τμήμα 9^ο Τριμελές), κατά το κεφάλαιό της με το οποίο, κατά μερική αποδοχή της από 2.3.2018 προσφυγής του εφεσιβλήτου, ακυρώθηκε η σιωπηρή απόρριψη από τα όργανα του εκκαλούντος ένστασης αυτού, κατά το μέρος της με το οποίο είχε αμφισβητηθεί η νομιμότητα των επιβληθεισών περικοπών στα αναλογούντα στην κύρια σύνταξη του επιδόματα εορτών και αδείας, για το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως 11.5.2016, και υποχρεώθηκε το εκκαλούν να επιστρέψει στον εφεσίβλητο τα παρανόμως περικοπέντα ποσά των ανωτέρω επιδομάτων. Εξάλλου, ως συμπροσβαλλόμενη με την κρινόμενη έφεση, θεωρείται (άρθρο 83 παρ. 1 του Κ.Δ.Δ., ν. 2717/1999) η 1041/2021 μη οριστική απόφαση του ανωτέρω πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου.

2. Επειδή, με την εμφάνιση της δημοσιονομικής κρίσης στις αρχές του 2010, ο νομοθέτης έλαβε σειρά μέτρων περιστολής των δημόσιων δαπανών, μεταξύ των οποίων και η διενέργεια περικοπών και μειώσεων συνταξιοδοτικών παροχών των συνταξιοδοτούμενων από τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης. Οι περικοπές και οι μειώσεις αυτές, οι οποίες ξεκίνησαν από τα επιδόματα εορτών και άδειας των οργανισμών κύριας ασφάλισης (άρθρο τρίτο παρ. 10 - 14 του ν. 3845/2010, Α' 65) και συνεχίστηκαν με την εισφορά αλληλεγγύης των συνταξιούχων κύριας ασφάλισης (άρθρο 38 του ν. 3863/2010, Α' 115, με τον οποίο, κατά την αιτιολογική του έκθεση, επιχειρήθηκε "ριζικός μετασχηματισμός" του συστήματος και διάκριση μεταξύ ασφάλισης και αλληλεγγύης), την αναπροσαρμογή και την συμπλήρωση της εισφοράς αυτής και την επέκτασή της στην επικουρική ασφάλιση ώστε να εξασφαλιστεί η ομαλή χρηματοδότηση των φορέων και κλάδων κύριας και επικουρικής σύνταξης (άρθρο 44 παρ. 10 - 13 του ν. 3986/2011, Α' 152, με τον οποίο πραγματοποιήθηκαν παρεμβάσεις στο πλαίσιο της δεύτερης δέσμης μέτρων για τη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος), καθώς και τις μειώσεις στις συντάξεις των κάτω των 55 ετών συνταξιούχων και στις κύριες και επικουρικές συντάξεις που υπερβαίνουν, αντιστοίχως, τα 1.200 και τα 150 ευρώ (άρθρο 2

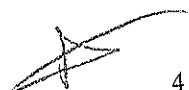

παρ. 1 - 5 του ν. 4024/2011, Α' 226), εντάσσονταν στις δέσμες μέτρων που είχαν ως βάση τις προβλέψεις του πρώτου «Μνημονίου» και του πρώτου «Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου», ως μέτρα «άμεσης απόδοσης» για την εξεύρεση πόρων προς αντιμετώπιση της έκτακτης ανάγκης στην οποία βρέθηκε η Ελλάδα.

3. Επειδή, μετά τις διαδοχικές ως άνω περικοπές και μειώσεις, σε συνέχεια δε και προς εφαρμογή του εγκριθέντος κατά το έτος 2012 δεύτερου «Μνημονίου Συνεννόησης» (ν. 4046/2012, Α 28), ακολούθησαν, το ίδιο αυτό έτος, δύο ακόμη νομοθετήματα με αντικείμενο την περαιτέρω περιστολή κύριων και επικουρικών συντάξεων : Ο ν. 4051/2012 με το άρθρο 6 του οποίου μειώθηκαν αναδρομικά, κατά 12%, οι κύριες συντάξεις που υπερβαίνουν τα 1.300 ευρώ και οι επικουρικές συντάξεις, με κλιμάκωση του ποσοστού μείωσης (10%, 15% και 20%) αναλόγως του ύψους αυτών και με κατοχύρωση κατώτατου ορίου 200 ευρώ, καθώς και ο ν. 4093/2012, με το άρθρο πρώτο του οποίου, αφενός μεν μειώθηκαν εκ νέου, σε ποσοστά από 5% έως και 20%, οι από οποιαδήποτε πηγή και για οποιαδήποτε αιτία συντάξεις, που υπερβαίνουν αθροιστικώς τα 1.000 ευρώ, αφετέρου δε καταργήθηκαν πλέον για όλους τους συνταξιούχους τα δώρα εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και το επίδομα άδειας. Στις αιτιολογικές εκθέσεις των εν λόγω διατάξεων δεν μνημονεύονται καθόλου οι προηγηθείσες περικοπές, η δε λήψη των νέων μέτρων αιτιολογείται με γενική αναφορά στις «δημοσιονομικές ανάγκες της χώρας», στην «δυσμενή οικονομική κατάσταση συγκεκριμένων ασφαλιστικών φορέων» και στην ανάγκη «να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα όλων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης. ...». Στο ανωτέρω, εξάλλου, δεύτερο Μνημόνιο προβλεπόταν σχετικώς ότι για «την πορεία δημοσιονομικής προσαρμογής του προγράμματος» και εν όψει «των συνεχών προβλημάτων της Ελλάδας με την φορολογική συμμόρφωση», θα χρειαζόταν η λήψη «επιπρόσθετων μέτρων», ότι «το μεγαλύτερο μέρος της προσαρμογής θα επιτυγχανόταν μέσω περικοπών δαπανών που θα αποσκοπούσαν στην μόνιμη μείωση του μεγέθους του κράτους», ότι «πολλές από αυτές τις περικοπές θα έπρεπε να αφορούν στις κοινωνικές μεταβιβάσεις» και ότι «η μεγάλη εναπομείνασα δημοσιονομική προσαρμογή θα έπρεπε κατ'

ανάγκη να περιλαμβάνει περαιτέρω προσαρμογές των συντάξεων ... με τρόπο που να προστατεύονται οι χαμηλοσυνταξιούχοι. ...» (ΣτΕ 2287/2015 Ολομ. σκ. 23).

4. Επειδή, οι τελευταίες αυτές διατάξεις (των νόμων 4051/2012 και 4093/2012) ψηφίστηκαν, όταν είχε πλέον παρέλθει διετία από τον πρώτο αιφνιδιασμό της οικονομικής κρίσης και αφού εν τω μεταξύ είχαν σχεδιαστεί και ληφθεί τα βασικά μέτρα για την αντιμετώπισή της. Επομένως, κατά την επιχειρηθείσα με τις διατάξεις αυτές νέα, για πολλοστή φορά, περικοπή συνταξιοδοτικών παροχών της ίδιας ομάδας θιγόμενων, ο νομοθέτης δεν δικαιολογείτο πλέον να προχωρήσει στην ψήφιση των σχετικών ρυθμίσεων χωρίς ειδική έρευνα του αντικειμένου αυτών, αλλά όφειλε να προβεί σε εμπειριστατωμένη μελέτη, προκειμένου να διαπιστώσει και να αναδείξει τεκμηριωμένα ότι η λήψη των συγκεκριμένων μέτρων ήταν συμβατή με τις σχετικές συνταγματικές δεσμεύσεις, τις απορρέουσες, μεταξύ άλλων, από τον θεσμό της κοινωνικής ασφάλισης, τις αρχές της ισότητας και της αναλογικότητας και την προστασία της αξίας του ανθρώπου. Ειδικότερα, στο πλαίσιο της μελέτης αυτής, όφειλε, κατ' αρχάς, ο νομοθέτης να προβεί σε συνολική εκτίμηση των παραγόντων που προκάλεσαν το πρόβλημα το οποίο επικαλείται ως προς την βιωσιμότητα των ασφαλιστικών οργανισμών (και, μάλιστα, ενός εκάστου εξ αυτών, δεδομένης της διοικητικής και οικονομικής του αυτοτέλειας) και, βάσει των παραγόντων αυτών –όπως είναι η μείωση της αξίας, μέσω του PSI (ν. 4050/2012, Α 36), των διαθέσιμων κεφαλαίων των εν λόγω οργανισμών, κυρίως δε, η παρατεινόμενη ύφεση και η συνακόλουθη αύξηση της ανεργίας, στις οποίες ουσιαδώς συμβάλλει η πτώση του βιοτικού επιπέδου μεγάλων κατηγοριών του πληθυσμού συνεπεία μέτρων αντίστοιχων με τα επίδικα (μειώσεις συντάξεων) ή φορολογικών επιβαρύνσεων – να κρίνει για την προσφορότητα των επίδικων αυτών μέτρων. Τούτο δε βάσει και της διαπίστωσής του ότι τα αντίστοιχα μέτρα που είχε λάβει μέχρι τότε (μειώσεις συντάξεων) δεν είχαν αποδώσει τα αναμενόμενα και ότι η οικονομική ύφεση είχε ενταθεί με ρυθμούς που είχαν ανατρέψει τις αρχικές προβλέψεις. Ακόμη δε κι αν τα επίδικα μέτρα κρίνονταν ως πρόσφορα, κατά τα ανωτέρω, ο νομοθέτης

Αριθμός Απόφασης: 1159/2023

έπρεπε περαιτέρω να μελετήσει και να αποφανθεί αιτιολογημένα για την αναγκαιότητά τους, εξετάζοντας την ύπαρξη τυχόν εναλλακτικών επιλογών και συγκρίνοντας τα οφέλη και τα μειονεκτήματα της καθεμιάς για τους επιδιωκόμενους δημόσιους σκοπούς (δημοσιονομική προσαρμογή, βιωσιμότητα των ασφαλιστικών οργανισμών, διασφάλιση ικανοποιητικού, κατ' άρθρο 22 παρ. 5 Συντ., επιπέδου ζωής των ασφαλισμένων). Τέλος, εφόσον, πάντως, κατόπιν των ανωτέρω, ο νομοθέτης επέλεγε, όπως εν προκειμένω, να προβεί σε συγκεκριμένες περικοπές συντάξεων (επιλογή, κατ' αρχήν, δικαστικώς ανέλεγκτη), όφειλε προηγουμένως να εξετάσει με τρόπο επιστημονικό και δικαστικά ελέγξιμο, αν οι επιπτώσεις των περικοπών τούτων στο βιοτικό επίπεδο των θιγόμενων, αθροιζόμενες με τις επιπτώσεις από τα ήδη ληφθέντα γενικά μέτρα αντιμετώπισης της κρίσης (όπως οι αλλητάλληλες φορολογικές επιβαρύνσεις) και συνδυαζόμενες με τις ευρύτερες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες της διανυόμενης έκτακτης περιόδου (κόστος αγαθών και υπηρεσιών, περικοπές παροχών υγείας, ανεργία και επίδρασή της στο οικογενειακό εισόδημα, έκταση και περιεχόμενο δανειοληπτικών υποχρεώσεων), οδηγούν σε ανεπίτρεπτη μείωση του επιπέδου ζωής των συνταξιούχων κάτω του ορίου εκείνου που συνιστά τον πυρήνα του κοινωνικοασφαλιστικού τους δικαιώματος. Από κανένα όμως στοιχείο δεν προκύπτει ότι ως προς τα ανωτέρω ζητήματα έλαβε χώρα εν προκειμένω τέτοια μελέτη. Πέραν δε τούτου, δεν προκύπτει ούτε ότι λήφθηκαν υπ' όψη οι κρίσιμες συνταγματικές παράμετροι, ήτοι οι αρχές της κοινωνικής αλληλεγγύης (άρθρο 25 παρ. 4 του Συντάγματος) και της ισότητας στα δημόσια βάρη (άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος), οι οποίες επιτάσσουν να κατανέμεται εξ ίσου το βάρος της δημοσιονομικής προσαρμογής μεταξύ όλων των πολιτών, καθώς και η αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος), σύμφωνα με την οποία το κάθε μέτρο πρέπει να είναι πράγματι πρόσφορο και αναγκαίο για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Διότι, όπως συνάγεται από τις οικείες προπαρασκευαστικές εργασίες, μόνο κριτήριο για την θέσπιση των σχετικών μέτρων αποτέλεσε η συμβολή τους στην μείωση των δημόσιων δαπανών και την «δημοσιονομική προσαρμογή». Ακόμη δε και η αναφορά στην «δυσμενή οικονομική κατάσταση» των ασφαλιστικών

οργανισμών, ως βασική αιτία του προβλήματος, γίνεται αορίστως, είτε για όλους τους οργανισμούς συλλήβδην, είτε για κάποιους μη κατονομαζόμενους, χωρίς να εκτιμάται συγκεκριμένα η κατάσταση καθενός από αυτούς (βάσει της οικονομικής αυτοτέλειάς τους και των επιβαλλόμενων, αναλόγως, διαφοροποιήσεων) και χωρίς να αναφέρεται αν και πώς συνέβαλε το κράτος, κατά την συνταγματική του υποχρέωση, στην διασφάλιση της βιωσιμότητάς τους. Άλλωστε, αντιθέτως προς τις υποχρεώσεις του κράτους για την κοινωνική ασφάλιση (κατ' άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος), οι επίμαχες νομοθετικές ρυθμίσεις διέπονται από την, υπό το «νέο ασφαλιστικό σύστημα», συνταγματικώς μη ανεκτή αντίληψη ότι το κράτος ρυθμίζει απλώς και οργανώνει την κοινωνική ασφάλιση χωρίς και να υποχρεούται να συμμετέχει στην χρηματοδότηση των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης ή ότι η υποχρέωση αυτή μπορεί να αναπληρώνεται με παροχές προνοιακού χαρακτήρα, καθώς και ότι η διασφάλιση της βιωσιμότητας των εν λόγω οργανισμών απόκειται στους ίδιους τους ασφαλισμένους, συναρτώμενη, προεχόντως ή και αποκλειστικώς, με την μαθηματική σχέση μεταξύ καταβαλλόμενων εισφορών και χορηγούμενων παροχών. Κατόπιν τούτων, οι ανωτέρω διατάξεις των νόμων 4051/2012 και 4093/2012 αντίκεινται στις διατάξεις των άρθρων 22 παρ. 5, 25 παρ. 4 και 4 παρ. 5 του Συντάγματος και είναι, ως εκ τούτου, ανίσχυρες και μη εφαρμοστέες. Η αντίθεση δε των διατάξεων τούτων προς το Σύνταγμα αφορά στις περικοπές των κύριων (αλλά και των επικουρικών) συντάξεων. Επιπλέον, υπό τα ανωτέρω δεδομένα, με τις ως άνω διατάξεις και την επέμβαση που επέρχεται μέσω αυτών στα δικαιώματα των ενδιαφερόμενων, κλονίζεται η δίκαιη ισορροπία μεταξύ του γενικού συμφέροντος που τις υπαγόρευσε και των περιουσιακών δικαιωμάτων των θιγόμενων συνταξιούχων, καθώς παραβιάζεται ο πυρήνας του συνταξιοδοτικού τους δικαιώματος και, ως εκ τούτου, με τις εν λόγω διατάξεις παραβιάζεται και το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α., ν.δ. 53/1974, Α 256) [ΣτΕ 2287/2015 Ολομ. σκ. 24, με την οποία ορίστηκε, κατ' αναλογική εφαρμογή του άρθρου 22 παρ. 1 του ν. 4274/2014 (Α' 147), ότι οι συνέπειες της αντισυνταγματικότητας των επίμαχων διατάξεων θα επέρχονταν

6

μετά την δημοσίευση της ως άνω απόφασης – για τους εντεύθεν εγείροντες αξιώσεις επέκεινα – η οποία έλαβε χώρα στις 10.6.2015, περαιτέρω δε, (ορίστηκε) ότι «οίκοθεν νοείται» ότι μόνον για τους έχοντες ασκήσει ένδικα μέσα ή βοηθήματα μέχρι τον χρόνο δημοσίευσης της απόφασης, η διαγνωσθείσα αντισυνταγματικότητα θα έχει αναδρομικό χαρακτήρα (σκ. 26)].

5. Επειδή, περαιτέρω, σε συνέχεια των δεσμεύσεων τις οποίες ανέλαβε η Ελληνική Δημοκρατία με τους ν. 4334/2015 (Α' 80) και 4336/2015 (Α' 94) στο πλαίσιο της συμφωνίας με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας για την διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του συνταξιοδοτικού συστήματος, θεσπίστηκε ο ν. 4387/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας - Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού συστήματος - Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιγνίων και άλλες διατάξεις», ο οποίος άρχισε να ισχύει, κατά το άρθρο 122 αυτού, από την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (12.5.2016) και με το σύστημα ρυθμίσεων του οποίου επιχειρήθηκε μείζων μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Η μεταρρύθμιση συνίσταται στην λήψη μέτρων για την διασφάλιση της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος, σύμφωνα με την επιταγή του άρθρου 22 παρ. 5 του Συντάγματος. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, με τον ν. 4387/2016 μεταβλήθηκε εκ βάθρων το σύστημα υπολογισμού των συντάξεων των ασφαλισμένων στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα, μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων, περιλαμβανόμενων και όσων ελάμβαναν ήδη σύνταξη πριν από την έναρξη της ισχύος του (παλαιών συνταξιούχων). Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του νέου ασφαλιστικού συστήματος, ιδρύθηκε, ως ν.π.δ.δ., ενιαίος φορέας απονομής των κύριων συντάξεων, ο Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.) και ήδη ο – Ε.Φ.Κ.Α., στον οποίο ορίστηκε ότι εντάσσονται αυτοδίκαια οι υφιστάμενοι φορείς κύριας κοινωνικής ασφάλισης (άρθρο 51) και θεσπίστηκαν ενιαίοι κανόνες για τον υπολογισμό των συνταξιοδοτικών παροχών, οι οποίες για τους μελλοντικούς συνταξιούχους θα είναι κατά κανόνα μικρότερες από τις καταβαλλόμενες υπό την ισχύ του προγενέστερου ασφαλιστικού συστήματος. Στο πλαίσιο δε εφαρμογής των ενιαίων κανόνων του νέου φορέα (ο – Ε.Φ.Κ.Α.) προβλέπεται, στο άρθρο 2 του

ανωτέρω ν. 4387/2016, υπό τον τίτλο «Έννοιολογικοί προσδιορισμοί», ότι η κύρια σύνταξη υπολογίζεται εφεξής ως άθροισμα δύο τμημάτων, της εθνικής και της ανταποδοτικής σύνταξης και περαιτέρω ότι οι ήδη καταβαλλόμενες συντάξεις, κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, επανυπολογίζονται και διαμορφώνονται και αυτές, όπως και οι μελλοντικές, ως άθροισμα εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης. Ειδικότερα, στο άρθρο 14 του νόμου τούτου, με τίτλο «Αναπροσαρμογή συντάξεων - προστασία καταβαλλόμενων συντάξεων», που εντάσσεται στο κεφάλαιο Β' αυτού («Συντάξεις δημοσίων υπαλλήλων και στρατιωτικών»), όπως το άρθρο αυτό ισχύει κατά τον κρίσιμο χρόνο, πριν την τροποποίησή του με το άρθρο 25 του ν. 4670/2020 (Α 43), ορίζονται τα εξής :

«1. α. Σε εφαρμογή των ενιαίων κανόνων του Ε.Φ.Κ.Α. και των θεμελιωδών αρχών του άρθρου 1, οι ήδη καταβαλλόμενες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, κύριες συντάξεις αναπροσαρμόζονται, σύμφωνα με τα άρθρα 7, 8, 13 και 14, βάσει των διατάξεων των επόμενων παραγράφων. β. Για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους των καταβαλλόμενων, έως την έναρξη ισχύος του παρόντος, συντάξεων, για τον προσδιορισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνεται υπόψη ο συντάξιμος μισθός επί του οποίου κανονίστηκε η ήδη χορηγηθείσα σύνταξη, όπως αυτός είχε διαμορφωθεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος, με βάση τους κανόνες αναπροσαρμογής των συντάξιμων αποδοχών του Δημοσίου, που ίσχυαν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της διάταξης αυτής. 2. α. Μέχρι την 31.12.2018, οι συντάξεις της προηγούμενης παραγράφου συνεχίζουν να καταβάλλονται στο ύψος που είχαν διαμορφωθεί κατά την 31.12.2014, σύμφωνα με τις τότε ισχύουσες διατάξεις. ... β. Από 1.1.2019, εφόσον το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων αυτών είναι μεγαλύτερο από αυτό που προκύπτει από τον υπολογισμό τους βάσει της παραγράφου 1, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο ως προσωπική διαφορά, συμψηφιζόμενο κατ' έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή του, με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων, όπως αυτή προκύπτει σε εφαρμογή της παραγράφου 3. Εάν το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων

είναι μικρότερο από αυτό που προκύπτει από τον υπολογισμό τους βάσει της παραγράφου 1, τότε αυτό προσαυξάνεται κατά το ένα πέμπτο της διαφοράς σταδιακά και ισόποσα εντός πέντε ετών από την ολοκλήρωση του τρέχοντος προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής. Τα ανωτέρω στοιχεία αποτυπώνονται από 1.1.2018 για κάθε ασφαλισμένο στο οικείο πληροφοριακό σύστημα (το εδάφιο αυτό τίθεται όπως ισχύει πριν από την τροποποίησή του με τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 1 του ν. 4472/2017, Α' 74). 3. α. Το συνολικό ποσό της σύνταξης που καταβάλλεται μετά τη θέση σε ισχύ του παρόντος, αυξάνεται από την 1.1.2017 (ακολούθως, η ημερομηνία αυτή μεταβλήθηκε σε 1.1.2023, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4472/2017 και του άρθρου τρίτου του ν. 4475/2017, Α' 83, οι οποίες αντικατέστησαν διαδοχικώς το εν λόγω εδάφιο α') κατ' έτος με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης με βάση συντελεστή που διαμορφώνεται κατά 50% από τη μεταβολή του ΑΕΠ και κατά 50% από τη μεταβολή του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή του προηγούμενου έτους και δεν υπερβαίνει την ετήσια μεταβολή του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή. β. Οι διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου με τις οποίες προβλέπεται αναπροσαρμογή ή αύξηση των συντάξεων που καταβάλλονται από αυτό, κατά τρόπο διαφορετικό από τον οριζόμενο στην περίπτωση α' ή με βάση τις ισχύουσες κάθε φορά μισθολογικές διατάξεις, καταργούνται. 4. ...». Με το άρθρο 33 του ίδιου νόμου, με τίτλο «Αναπροσαρμογή συντάξεων - προστασία καταβαλλόμενων συντάξεων», που εντάσσεται στο Κεφάλαιο Γ' αυτού («Ρυθμίσεις ασφαλισμένων του ιδιωτικού τομέα»), θεσπίζεται ο επανυπολογισμός των ήδη καταβαλλόμενων, κατά την έναρξη ισχύος του νόμου, κύριων συντάξεων των συνταξιούχων του ιδιωτικού τομέα κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν στον επανυπολογισμό των συντάξεων των δημόσιων υπαλλήλων και παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης να καθορίσει με απόφασή του κάθε αναγκαίο θέμα εφαρμογής της διάταξης αυτής. Ειδικότερα, στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 33, όπως αυτές ισχύουν κατά τον κρίσιμο χρόνο, προβλέπεται ότι : «1. Οι ήδη καταβαλλόμενες, κατά την έναρξη

ισχύος του παρόντος, κύριες συντάξεις, πλην όσων χορηγούνται από τον Ο.Γ.Α., αναπροσαρμόζονται, σύμφωνα με την ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 14, σε συνδυασμό με τα άρθρα 7, 8, 27, 28 και 12, βάσει των ειδικότερων ρυθμίσεων της επόμενης παραγράφου. 2. Για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους των καταβαλλόμενων, έως την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου αυτού, συντάξεων, ως συντάξιμες αποδοχές λαμβάνεται υπόψη ο συντάξιμος μισθός επί του οποίου υπολογίστηκε η ήδη χορηγηθείσα σύνταξη. .... Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζεται κάθε αναγκαίο θέμα εφαρμογής της διάταξης αυτής».

6. Επειδή, με την 1891/2019 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας και με τις εκεί αναφερόμενες σκέψεις κρίθηκαν τα εξής: Με τις 2287 - 2288/2015 αποφάσεις της Ολομέλειας του ίδιου Δικαστηρίου, τούτο κατέληξε στην κρίση περί αντισυνταγματικότητας των περικοπών των ν. 4052/2012 και 4093/2012 για το λόγο ότι, ελλείψει εμπειριστατωμένης μελέτης με το ειδικότερο περιεχόμενο που αναλυτικώς εκτίθεται στις αποφάσεις αυτές, δεν ήταν δυνατόν να ελεγχθεί από το Δικαστήριο αν οι μειώσεις που επιβλήθηκαν με τις περικοπές αυτές στις συντάξεις ήταν σύμφωνες με τις συνταγματικές αρχές της κοινωνικής αλληλεγγύης, της ισότητας στα δημόσια βάρη και της αναλογικότητας. Συνεπώς, δεν κωλυόταν ο νομοθέτης, από τις ανωτέρω αποφάσεις, να προβεί σε νέες ρυθμίσεις ως προς το ύψος των συντάξεων ή ακόμη και να επαναθεσπίσει τις κριθείσες ως παράνομες, κατά τα ανωτέρω, περικοπές, εφόσον ελάμβανε υπόψη τα κριτήρια και ικανοποιούσε τις απαιτήσεις που έθεσε με τις ανωτέρω αποφάσεις του το Δικαστήριο κατόπιν ερμηνείας των μνημονευθεισών συνταγματικών διατάξεων, είτε, ακόμη, διατηρώντας την σχετική προς τούτο ευχέρειά του, να προβεί στην θέσπιση νέου ασφαλιστικού συστήματος, στο πλαίσιο του οποίου, εφόσον επέλεγε να υιοθετήσει εκ νέου τις ανωτέρω κριθείσες ως αντισυνταγματικές περικοπές των συντάξεων στο πλαίσιο του επανυπολογισμού των συντάξεων των παλαιών συνταξιούχων, όπως και έπραξε, υποχρεούνταν να αιτιολογήσει ειδικώς τον λόγο για τον οποίο ήταν

τούτο αναγκαίο ενόψει της επιχειρούμενης συνολικής μεταρρύθμισης του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Επίσης, κρίθηκε ότι είναι θεμιτή η επιλογή του νομοθέτη να προβεί, στο πλαίσιο του νέου ασφαλιστικού συστήματος και της ίδρυσης ενιαίου φορέα απονομής των κύριων συνταξιοδοτικών παροχών, που εφαρμόζει ενιαίους κανόνες ως προς τον τρόπο υπολογισμού των απονεμόμενων στο σύνολο του πληθυσμού συντάξεων, σε επανυπολογισμό των ήδη καταβαλλόμενων κατά την δημοσίευση του ν. 4387/2016 συντάξεων. Με την ίδια απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκε ως συμβατή με το Σύνταγμα και αιτιολογημένη η επιλογή του νομοθέτη, προκειμένου να καθορίσει τις καταβλητέες, από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016, στους ήδη κατά την δημοσίευσή του συνταξιούχους, συντάξεις, στο πλαίσιο του επανυπολογισμού τους, να ορίσει ότι το ύψος των συντάξεων αυτών θα ανέρχεται στο ύψος στο οποίο οι εν λόγω συντάξεις είχαν διαμορφωθεί μετά τις περικοπές των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, οι οποίες είχαν κριθεί ως αντισυνταγματικές με τις αναφερθείσες αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας. Και τούτο, αφενός μεν λόγω της ουσιαστικής συνεισφοράς της εν λόγω νομοθετικής επιλογής στην συγκράτηση της συνταξιοδοτικής δαπάνης και, κατ' επέκταση, στην επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου της διατήρησης της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος, αφετέρου δε ώστε να επωμιστούν και οι παλαιοί και όχι μόνον οι νέοι συνταξιούχοι και οι νυν ασφαλισμένοι (με την θεσπιζόμενη με τον ίδιο νόμο αύξηση των εισφορών και την μείωση των μελλοντικών συντάξεων) το βάρος της επιχειρούμενης μεταρρύθμισης, για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης και διαγενεακής ισότητας και αλληλεγγύης, δεδομένου ότι και αυτοί ωφελούνται εξ ίσου από την επιδιωκόμενη, με την επιχειρούμενη ασφαλιστική μεταρρύθμιση, διασφάλιση της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος, την διατήρηση, δηλαδή, της ικανότητάς του να χορηγεί συντάξεις στους υφιστάμενους και στους μελλοντικούς συνταξιούχους. Κρίθηκε, δηλαδή, συμβατή με το Σύνταγμα η ρύθμιση του άρθρου 14 παρ. 2 περ. α' του ν. 4387/2016, σύμφωνα με την οποία οι κύριες συντάξεις που καταβάλλονταν κατά την δημοσίευση του νόμου (παλαιές συντάξεις) θα ανέρχονται στο ύψος στο οποίο αυτές είχαν

διαμορφωθεί στις 31.12.2014 (με τις περικοπές, δηλαδή, των νόμων 4051/2012 και 4093/2012). Ειδικότερα, με την 1891/2019 απόφαση της Ολομέλειας του ως άνω Δικαστηρίου έγινε δεκτό ότι η ανωτέρω ρύθμιση, η οποία, κατ' ουσίαν, ισοδυναμούσε με εκ νέου υιοθέτηση με τον ν. 4387/2016 των περικοπών για τους ήδη συνταξιούχους κατά την δημοσίευσή του (παλαιούς συνταξιούχους), οι οποίες είχαν κριθεί ως αντισυνταγματικές με τις αποφάσεις 2287 - 2288/2015 της Ολομέλειας του Δικαστηρίου, ήταν συνταγματικώς θεμιτή και η θέσπισή της ήταν δικαιολογημένη στο πλαίσιο του νέου ασφαλιστικού συστήματος, δηλαδή όχι ως μεμονωμένη, αυτοτελής ρύθμιση, επιφέρουσα οριζόντιες περικοπές στις ήδη καταβαλλόμενες κατά την δημοσίευση του ν. 4387/2016 συντάξεις, όπως είχε συμβεί στο παρελθόν με την θέσπιση των περικοπών αυτών με τις σχετικές διατάξεις των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, αλλά ως ρύθμιση εντασσόμενη σε ένα ευρύτερο πλέγμα μέτρων και διαρθρωτικών αλλαγών του νέου ριζικής αναμορφωμένου ασφαλιστικού συστήματος, που θεσπίστηκε με τον ν. 4387/2016 και ως τμήμα της εισαχθείσας με αυτόν ασφαλιστικής μεταρρύθμισης, αποτέλεσμα της οποίας είναι οι μελλοντικοί συνταξιούχοι να λαμβάνουν, κατά κανόνα, μικρότερες, σε σχέση με τους παλαιούς συνταξιούχους, συνταξιοδοτικές παροχές. Συνεπώς, κατά τα κριθέντα με την 1891/2019 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, η διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 περ. α' του ν. 4387/2016 είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα και δικαιολογημένη στο πλαίσιο της συνολικής μεταρρύθμισης του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης που επήλθε με το ν. 4387/2016, κατά την έννοια δε της απόφασης αυτής είναι σύμφωνη και με την Ε.Σ.Δ.Α. και, επομένως, από την δημοσίευση του ν. 4387/2016 και εφεξής οι ως άνω περικοπές έχουν ως νόμιμο έρεισμα την ανωτέρω διάταξη του τελευταίου αυτού νόμου, από το χρονικό δε αυτό σημείο (12.5.2016) και εφεξής οι περικοπές αυτές είναι νόμιμες.

7. Επειδή, με την 1439/2020 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας έγινε δεκτό ότι η διαγνωσθείσα, με τις 2287 - 2288/2015 αποφάσεις της Ολομέλειας του εν λόγω Δικαστηρίου, ουσιαστική αντισυνταγματικότητα των διατάξεων του άρθρου 6 του ν. 4051/2012 και του

Αριθμός Απόφασης: 1159/2023

άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ υποπαρ.ΙΑ.5 περ. 1 του ν. 4093/2012, δεν θεραπεύτηκε με την διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 εδ. α' του ν. 4387/2016, υπό την έννοια ότι η τελευταία αυτή διάταξη, με την οποία, κατ' ουσίαν, υιοθετήθηκαν εκ νέου, στο πλαίσιο του εισαχθέντος με τον νόμο αυτό ασφαλιστικού συστήματος, οι εν λόγω περικοπές για τους ήδη κατά την δημοσίευση του νόμου αυτού συνταξιούχους (παλαιούς συνταξιούχους), ισχύει από την δημοσίευση του ως άνω νόμου και εφεξής, δηλαδή από 12.5.2016 και εφεξής και όχι αναδρομικώς, ότι δεν ανατρέχει, δηλαδή, στο χρόνο θέσπισης των εν λόγω περικοπών. Επίσης, με την ίδια απόφαση 1439/2020 κρίθηκε ότι η ανωτέρω ουσιαστική αντισυνταγματικότητα των επίμαχων διατάξεων των νόμων 4051/2012 και 4093/2012 δεν θεραπεύτηκε με μεταγενέστερες της δημοσίευσης των ανωτέρω νόμων μελέτες, όπως είναι οι μελέτες που συνοδεύουν τον μεταγενέστερο ν. 4387/2016 και, ότι, συνεπώς, οι περικοπές που επιβλήθηκαν στις κύριες συντάξεις για το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως 11.5.2016, κατ' εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων των ν. 4051/2012 και 4093/2012 δεν είναι νόμιμες και ότι, ως προς τα αποτελέσματα της αντισυνταγματικότητάς αυτής και της παραβίασης του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. ισχύουν τα κριθέντα με τις αποφάσεις 2287 - 2288/2015 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας. Περαιτέρω, με την ίδια απόφαση 1439/2020 της Ολομέλειας του ως άνω Δικαστηρίου έγινε δεκτό ότι με την 1891/2019 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκε ότι η διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 περ. α' του ν. 4387/2016 είναι συμβατή με το Σύνταγμα, κατά την έννοια δε της ως άνω απόφασης και με την Ε.Σ.Δ.Α. και ότι, ως εκ τούτου, από την δημοσίευση του ως άνω νόμου (12.5.2016) και εφεξής οι ως άνω περικοπές έχουν ως νόμιμο έρεισμα την ανωτέρω διάταξη του τελευταίου αυτού νόμου και ότι, δεδομένου τούτου, από το χρονικό αυτό σημείο (12.5.2016) και εφεξής οι περικοπές αυτές είναι νόμιμες (ΣτΕ 1441 - 1442/2020, Ολομ.). Τέλος, με την 1443/2020 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, εκδοθείσας επί προδικαστικού ερωτήματος, που τέθηκε με την 17556/2019 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθήνας, περί του εάν οι διατάξεις του ν. 4387/2016 εφαρμόζονται μετά την δημοσίευση της 1891/2019

απόφασης της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας και στις εκκρεμείς υποθέσεις, ήτοι σε αγωγές που κατατέθηκαν από 12.5.2016 και εφεξής, κρίθηκε ότι το ερώτημα έχει ήδη απαντηθεί με την προαναφερόμενη 1439/2020 απόφαση.

8. Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση από τα στοιχεία της δικογραφίας, προκύπτουν τα ακόλουθα : Ο εφεσίβλητος, συνταξιούχος δικηγόρος, ασφαλισμένος αρχικά στο Ι.Κ.Α. (από 1960 έως 9^ο.1962 και από 18.3.1965 έως 3^ο.1973) και εν συνέχεια στο Ταμείο Νομικών, ως δικηγόρος, από 8.10.1974 έως 22.8.2011, έλαβε από τον Τομέα Ασφάλισης Νομικών του Ε.Τ.Α.Α. (με συμμετοχή του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. στη δαπάνη συνταξιοδότησής του, σύμφωνα με τα άρθρα 1 παρ. 1 του ν. 3232/2004 και 5 παρ. 3 του ν. 3863/2010), κύρια σύνταξη, λόγω γήρατος, μηνιαίου ποσού ύψους 1.669,17 ευρώ, πληρωτέα από 23.8.2011, δυνάμει της 48812/16.8.2012 πράξης της Διευθύντριας Παροχών του Ε.Τ.Α.Α.-Τ.Α.Ν. Μετά, δε, τον επανυπολογισμό της σύνταξης του εφεσιβλήτου δυνάμει των άρθρων 14 και 33 του ν. 4387/2016, το τελικό πληρωτέο ποσό της σύνταξής του ανέρχεται σε (1.204,10 ευρώ – 70,86 ευρώ συνολικής «προσωπικής διαφοράς» των άρθρων 6 και 94 του ν. 4387/2016 =) 1.123,91 ευρώ (σχετ. το 567.824/9.7.2020 έγγραφο απόψεων του Τομέα Ασφάλισης Νομικών του Ε.Φ.Κ.Α.). Περαιτέρω, κατ' επίκληση των 2287 και 2288/2015 αποφάσεων της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, ο εφεσίβλητος ζήτησε, με την 633157/28.4.2017 αίτησή του προς τα όργανα του εκκαλούντος, να επανέλθει το ποσό της κύριας σύνταξής του στο επίπεδο που ανερχόταν στις 31.12.2011, χωρίς την επιβολή των ως άνω μειώσεων των ν. 4024/2011, 4051/2012 και 4093/2012 και να του επιστραφούν τα ποσά που προκύπτουν ως διαφορές μετά την ακύρωση των επιβληθεισών περικοπών. Με το 965357/5.7.2017 έγγραφο της Διευθύντριας του Τμήματος Συντάξεων της Περιφερειακής Διεύθυνσης Παροχών του Τομέα Ασφάλισης Νομικών του Ε.Φ.Κ.Α., η ως άνω αίτηση του εφεσιβλήτου απορρίφθηκε, με την αιτιολογία ότι οι μειώσεις της σύνταξής του επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογή των νόμων και ότι οι αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας σχετικά με την αντισυνταγματικότητα νομοθετικών διατάξεων δεν δεσμεύουν

Αριθμός Απόφασης: 1159/2023

τους συνταξιούχους που δεν ήταν διάδικοι στις συγκεκριμένες δίκες. Κατά της ως άνω απορριπτικής απάντησης, ο εφεσίβλητος άσκησε την 1.299.304/2.10.2017 ένσταση ενώπιον του ως άνω Τμήματος, επαναφέροντας τις προαναφερθείσες αιτιάσεις του κατά της νομιμότητας των περικοπών της συντάξεώς του. Την ακύρωση της τεκμαιρόμενης σιωπηρής (λόγω απράκτου παρόδου τριμήνου από την κατάθεσή της) απόρριψης από τα όργανα του εκκαλούντος της ως άνω ένστασής του ζήτησε ο εφεσίβλητος με την από 2.3.2018 προσφυγή του, ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, επικαλούμενος τις 2287 και 2288/2015 αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας προβάλλοντας ότι οι μειώσεις της σύνταξής του, δυνάμει των ν. 4024/2011, 4051/2012 και 4093/2012, αντίκεινται στα άρθρα 2 παρ. 1, 4 παρ. 1, 5 22 παρ. 5 και 25 παρ. 1 του Συντάγματος και στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. Επί της ανωτέρω προσφυγής εκδόθηκε η 1041/2021 μη οριστική απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών (Τμήμα 9^ο Τριμελές), με την οποία: α) η προσφυγή απορρίφθηκε, ως νόμω αβάσιμη, κατά το μέρος με το οποίο πλήττεται η σιωπηρή απόρριψη από τα όργανα του εκκαλούντος της 1.299.304/2.10.2017 ένστασης του εφεσιβλήτου: ι) κατά το κεφάλαιο με το οποίο είχε αμφισβητηθεί η νομιμότητα των επιβληθεισών περικοπών στην κύρια σύνταξη αυτού, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 2 του ν. 4024/2011, του άρθρου 6 του ν. 4051/2012 και του άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ' υποπαρ. ΙΑ.5 περ. 1 και ΙΑ.6 περ. 3 του ν. 4093/2012, για το χρονικό διάστημα από 1.1.2013 έως 10.6.2015, και ιι) κατά το κεφάλαιο με το οποίο είχε ζητηθεί αναπροσαρμογή της σύνταξης αυτού, ώστε να μην υπόκειται στις μειώσεις των ν. 4093/2012 και 4051/2012, για το χρονικό διάστημα από 12.5.2016 και εφεξής, β) αναβλήθηκε η έκδοση οριστικής απόφασης, ως προς το μέρος της προσφυγής, με το οποίο πλήττεται η σιωπηρή απόρριψη από τα όργανα του εκκαλούντος της ανωτέρω ένστασης του εφεσιβλήτου, κατά το κεφάλαιο με το οποίο είχε αμφισβητηθεί η νομιμότητα των επιβληθεισών περικοπών στην κύρια σύνταξή του, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 6 του ν. 4051/2012 και του άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ' υποπαρ. ΙΑ.5 περ. 1 και ΙΑ.6 περ. 3 του ν. 4093/2012, για το χρονικό διάστημα

από 11.6.2015 έως 11.5.2016, και γ) διατάχθηκε η συμπλήρωση των αποδείξεων και, ειδικότερα, υποχρεώθηκε η Προϊστάμενη της Περιφερειακής Διεύθυνσης Παροχών του Τομέα Ασφάλισης Νομικών του εκκαλούντος να διαβιβάσει στη Γραμματεία του Δικαστηρίου, εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση της ίδιας απόφασης, κάθε πρόσφορο στοιχείο, από το οποίο να προκύπτει αναλυτικά εάν καταβλήθηκε στον εφεσίβλητο χρηματικό ποσό και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, το ύψος αυτού, ως αποκατάσταση των περικοπών της σύνταξής του, κατ' εφαρμογή των ν. 4051/2012 και ν. 4093/2012, για το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως 11.5.2016. Σε εκτέλεση της ανωτέρω δικαστικής απόφασης προσκομίσθηκε το 153566/21/29.3.2021 έγγραφο της αρμόδιας υπηρεσίας του εκκαλούντος, σύμφωνα με το οποίο επιστράφηκε στον εφεσίβλητο, βάσει των διατάξεων του άρθρου 114 του ν. 4714/2020, το ποσό των 1.861,53 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί σε περικοπές της κύριας σύνταξής του επιβληθείσες κατ' εφαρμογή των ν. 4051/2012 και 4093/2012, για το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως 11.5.2016. Με την 11641/2021 οριστική απόφασή του το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη ότι, όπως κρίθηκε με την προαναφερόμενη 1041/2021 απόφασή του, η κύρια σύνταξη γήρατος του εφεσιβλήτου, συμπεριλαμβανομένων των αναλογούντων επιδομάτων εορτών και αδείας, μη νομίμως περικοπήθηκε, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 4051/2012 και του άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ' υποπαρ. ΙΑ.5 περ. 1 και ΙΑ.6 περ. 3 του ν. 4093/2012, για το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 μέχρι 11.5.2016, και βάσει του ανωτέρω προσκομισθέντος εγγράφου: α) κατήργησε τη δίκη, ως προς το μέρος της προσφυγής με το οποίο πλήττεται η σιωπηρή απόρριψη από τα όργανα του εκκαλούντος της 1.299.304/2.10.2017 ένστασης του εφεσιβλήτου, με την οποία είχε αμφισβητηθεί η νομιμότητα των επιβληθεισών περικοπών στην κύρια σύνταξή του, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 6 του ν. 4051/2012 και του άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ' υποπαρ. ΙΑ.5 περ. 1 και ΙΑ.6 περ. 3 του ν. 4093/2012, για το χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως 11.5.2016, β) κατά μερική αποδοχή της προσφυγής, ακύρωσε την σιωπηρή απόρριψη από τα όργανα του εκκαλούντος της ανωτέρω ένστασης του εφεσιβλήτου, κατά το

κεφάλαιό της με το οποίο είχε αμφισβητηθεί η νομιμότητα των επιβληθεισών περικοπών στα αναλογούντα στην κύρια σύνταξη του επιδόματα εορτών και αδειάς, για το ίδιο χρονικό διάστημα από 11.6.2015 έως 11.5.2016, και αποφάνθηκε ότι το εκκαλούν υποχρεούται να επιστρέψει στον εφεσίβλητο τα παρανόμως περικοπέντα ποσά των ανωτέρω επιδομάτων για το ίδιο ως άνω διάστημα και γ) απέρριψε την προσφυγή, κατά τα λοιπά. Κατά το ανωτέρω υπό στοιχεία β' κεφάλαιο της τελευταίας αυτής απόφασης (κατά το οποίο έγινε εν μέρει δεκτή η προσφυγή του εφεσιβλήτου) βάλλει το ήδη εκκαλούν ν.π.δ.δ. με την έφεσή του, όπως αναπτύσσεται με το από 26.9.2022 νομίμως κατατεθέν υπόμνημα, ενώ ο εφεσίβλητος ζητεί την απόρριψη της έφεσης, ως αβάσιμης, και την επικύρωση της κρίσης του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου.

9. Επειδή, με την κρινόμενη έφεσή του, το εκκαλούν ν.π.δ.δ., επικαλούμενο τις 668/2012, 1283 - 1286/2012, 2307/2014, 1031-1035/2015 και 734/2016 αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και την 1389/2021 απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία κρίθηκε ότι η κατάργηση των επιδομάτων εορτών και αδειάς των συνταξιούχων του Δημοσίου δεν αντίκειται στο Σύνταγμα, προβάλλει ότι η κρίση της εκκαλούμενης απόφασης περί της αντισυνταγματικότητας των διατάξεων των νόμων 4051/2012 και 4093/2012, με τις οποίες επιβλήθηκαν οι ένδικες περικοπές (μεταξύ άλλων και των επιδομάτων εορτών και αδειάς) είναι νομικώς εσφαλμένη, καθώς οι διατάξεις αυτές είναι συνταγματικές, αναλογικά ανεκτές, πρόσφορες και σύννομες, δεν αναιρούν τον πυρήνα του κοινωνικοασφαλιστικού δικαιώματος του ήδη εφεσίβλητου και προσβλέπουν στην προστασία της βιωσιμότητας του εκάστοτε ασφαλιστικού φορέα, ήτοι σε σκοπό δημόσιου συμφέροντος, ως εκ του οποίου δεν απαιτείται σύνταξη οικονομικής και αναλογιστικής μελέτης. Ο λόγος, όμως, αυτός είναι απορριπτός ως αβάσιμος, σύμφωνα με όσα κρίθηκαν με την 2287/2015 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. 4^η σκέψη της παρούσας), ενώ η διαγνωσθείσα ως άνω αντισυνταγματικότητα δεν θεραπεύτηκε με την διάταξη του άρθρου 14 παρ. 2 εδ. α' του μετέπειτα ισχύσαντος ν. 4387/2016, κατά τα κριθέντα με την

1439/2020 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. και ΣΤΕ 135/2023 σκ.10^η και 11η, 1748/2022 σκ.11^η κ.ά.).

10. Επειδή, κατ' ακολουθίαν αυτών και μη προβαλλομένου άλλου λόγου, η έφεση, πρέπει ν' απορριφθεί. Τέλος, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων (άρθρο 275 παρ. 1 εδ. ε' του Κ.Δ.Δ.), πρέπει ν' απαλλαγεί το εκκαλούν ν.π.δ.δ. από τα δικαστικά έξοδα του εφεσιβλήτου.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Απορρίπτει την έφεση.

Απαλλάσσει το εκκαλούν ν.π.δ.δ. από τα δικαστικά έξοδα του εφεσιβλήτου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα στις 13/3/2023, και η απόφαση δημοσιεύθηκε στον ίδιο τόπο, στο ακροατήριο του Δικαστηρίου, κατά τη δημόσια συνεδρίαση στις 24/4/2023.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΟΣΚΕΡΙΔΟΥ

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΗΛΙΑΣ ΣΑΠΟΥΝΑΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΩΣΤΑ

